

Informācija par Tiesībsarga ziņojumā par veselības aprūpi Jēkabpils cietaumā norādīto trūkumu novēršanu un rekomendāciju izpildi

Nr.	Tiesībsarga ziņojumā konstatētais/rekomendācija	Tieslietu ministrijas un Ieslodzījuma vietu pārvaldes veiktie un plānotie pasākumi
1.	Lai saņemtu nepieciešamo konsultāciju par veselības jautājumiem, notiesātie raksta iesniegumu adresētu Medicīnas daļai. Šos iesniegumus izskatot mēneša laikā. Nav pieļaujama situācija, ka tikai pēc mēneša tiktu veikts pieraksts uz nepieciešamo konsultāciju vai sniegta informācija, kad konsultācija notiks.	Ieslodzījuma vietu pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) sniegtā informācija liecina, ka Jēkabpils cietauma Medicīnas daļā (turpmāk – Medicīnas daļa) notiesāto iesniegumi ar pieteikumu plānveida veselības aprūpei tiek reģistrēti IIS2 sistēmā. Ārstniecības personas saņemot iesniegumu, izsauc pacientu uz pieņemšanu, gaidīšanas laiks no iesnieguma iesniegšanas līdz konsultācijai vidēji ir līdz trim dienām, līdz ar to, pacients konsultāciju saņem gandrīz uzreiz pēc pieteikuma iesniegšanas. Gadījumā, ja ir nepieciešama ķirurga konsultācija vai rentgena izmeklējums, tad pacienti tiek izsaukti atbilstoši speciālistu darba grafikam, savukārt primāro veselības aprūpi (ģimenes ārsta konsultācijas) ieslodzītie saņem katru dienu. Tādējādi notiesāto konsultēšana notiek samērīgā termiņā un atbilstoši ārstniecības personu grafikam. Lai pēc iespējas novērstu maldīgo iespaidu, ka tikai pēc mēneša tiktu veikts pieraksts uz nepieciešamo konsultāciju vai sniegta informācija, kad konsultācija notiks, Tieslietu ministrija 2023.gada 18.septembra vēstulē Nr.1-14.2/2794 lūdza Pārvaldei izvērtēt iespēju (iekšējā normatīvā aktā vai ar rīkojumu) noteikt termiņu, kādā tiek sniegta atbilde uz ieslodzītā iesniegumu par ārsta apmeklējumu, šāda iesnieguma izskatīšanas laiku nosakot atbilstoši šā brīža praksei – 3 darba dienas (norādot plānoto apmeklējuma laiku).
2.	No dokumentācijas nav iespējams secināt, vai notiesātajiem vienmēr ir iespēja saņemt ārsta konsultāciju pēc vēlēšanās. Pieejamie medicīniskās dokumentācijas ieraksti ir izteikti formāli, reizēm neprecīzi, iztrūkst informācija, kas ar lielu varbūtību liecina par ļoti formālu pieeju no ārsta puses.	Pārvaldes sniegtā informācija liecina, ka Medicīnas daļas vadītājam tika uzdots pievērst īpašu uzmanību medicīnas dokumentus aizpildīšanas kārtībai. Papildus informējam, ka Tieslietu ministrija 2023.gada 18.septembra vēstulē Nr.1-14.2/2794 lūdza Pārvaldei līdz 2023.gada 31.decembrim veikt ārpuskārtas pārbaudi Jēkabpils cietaumā, tajā skaitā arī pārbaudot šajā ieteikumā minēto, un par pārbaudes rezultātiem informēt Tieslietu ministriju līdz 2024.gada 31.janvārim.

Nr.	Tiesībsarga ziņojumā konstatētais/rekomendācija	Tieslietu ministrijas un Ieslodzījuma vietu pārvaldes veiktie un plānotie pasākumi
3.	<p>Medikamenti pie notiesātajiem glabāties nedrīkst, tos izsniedz medicīnas darbinieks (medmāsa). Svētdienās uz vietas nav pieejams mediķis, tāpēc svētdienai paredzētās zāles izsniedz sestdienā un notiesātais parakstās par to saņemšanu. Zāļu izsniegšana jau iepriekšējā dienā rada risku, ka konkrētos medikamentus notiesātie ar laiku var sakrāt un izmantot personiskām vajadzībām, lai apreibinātos, tos pārdozētu vai pārdotu kādam citam notiesātajam.</p> <p>Lūgums IeVP sniegt informāciju, ka zāļu izsniegšana tiek veikta citās brīvības atņemšanas vietās, kad konkrētā dienā nav uz vietas neviens no medicīnas darbiniekiem?</p>	<p>Pārvaldes informācija liecina, ka lai samazinātu nekontrolējamas zāļu aprites risku ieslodzīto vidū, Latvijas Cietumu slimnīcas galvenais ārsts lūdza Medicīnas daļas vadītājam izvērtēt divus iespējamus rīcības modeļus:</p> <p>1) mainīt medicīnas māsu darba laiku uz summēto un sastādīt grafiku medicīnas māsām, ka katra medicīnas māsa strādā 2 dienas pa 12 stundām, tad 2 dienas ir brīvas, mainoties savā starpā. Šis princips ļaus nodrošināt medikamentu izdali katru dienu gan no rīta, gan pa dienu, gan vakarā;</p> <p>2) iepirkt caur EIS sistēmu daudzkārt lietojamus medikamenta penāļus, kādi šobrīd jau tiek izmantoti gan Cietumu slimnīcā, gan citu ieslodzījuma vietu Medicīnas daļās. Sestdienā medicīnas māsa varētu sagatavot penāļus katram ieslodzītajam individuāli, tos parakstot un saliekot medikamentus pēc lietošanas laika svētdienai, un nodot tos Jēkabpils cietuma priekšnieka dežurējošam palīgam pret parakstu, katrs pacients svētdienā saņemtu medikamentu no medikamentu penāļa un izdzertu to ieslodzījuma vietas darbinieka klātbūtnē. Pirmdien penāļi tiktu nodoti ārstniecības personām dezinfekcijai un sterilizācijai.</p> <p>Papildus informējam, ka Tieslietu ministrija 2023.gada 18.septembra vēstulē Nr.1-14.2/2794 lūdza Pārvaldei līdz 2023.gada 31.decembrim veikt ārpuskārtas pārbaudi Jēkabpils cietumā, tajā skaitā arī pārbaudot šajā ieteikumā minēto, un par pārbaudes rezultātiem informēt Tieslietu ministriju līdz 2024.gada 31.janvārim.</p>

Nr.	Tiesībsarga ziņojumā konstatētais/rekomendācija	Tieslietu ministrijas un Ieslodzījuma vietu pārvaldes veiktie un plānotie pasākumi
4.	<p>Lūgums IeVP sniegt informāciju par iespēju Jēkabpils cietuma Medicīnas daļu nodrošināt ar printeri, kā arī pieeju datubāzēm, lai Medicīnas daļas darbinieki laicīgi varētu iepazīties ar izmeklējumu rezultātiem.</p>	<p>Pārvalde sniedza informāciju, ka Medicīnas daļā ir divi printeri, no tiem viens šobrīd strādā (multifunkcionāla iekārta ar skenēšanas un kopēšanas funkcijām), kā arī ir jaunas paaudzes printēšanas iekārta, kura nav pieslēgta, bet tuvākajā laikā tas tiks atrisināts. Visās ieslodzījuma vietās visām ārstniecības personām ir nodrošināta piekļuve pie laboratoriskiem izmeklējumiem portālā www.laboratorija.lv. Katras ieslodzījuma vietas Medicīnas daļai ir sava parole, lai ielogotos, savukārt to analīžu rezultāti, kuras tiek veiktas Latvijas Infektoloģijas Centrā, tiek sūtīti slēgtās aploksnēs uz Medicīnas daļu un tiek adresētas ārstniecības personai, kura nozīmēja izmeklējumus. Sertificētām ārstniecības personām ir nodrošināta piekļuve e-veselības sistēmai, lai būtu iespējams izrakstīt recepšu medikamentus un nosūtīt pacientus uz izmeklējumiem par valsts līdzekļiem. Šobrīd tiek gatavots līgums ar SIA "DATAMED", lai ļautu ieslodzījuma vietu ārstniecības personām piekļūt visu veidu izmeklējumiem, kuri pacientam tika veikti pirms nonākšanas ieslodzījuma vietā, kā arī atrodoties ieslodzījuma vietā.</p>
5.	<p>Lūgums IeVP sniegt informāciju, kādi speciālisti ir pieejami Latvijas Cietumu slimnīcā un cik daudz un kādas speciālistu vakances ir brīvas.</p>	<p>Skat. zemāk tabulu "Latvijas Cietumu slimnīcā pieejamie speciālisti un vakantās vietas".</p> <p>Papildus informējam, ka lai risinātu ārstniecības personu vakanču problēmu, Ieslodzījuma vietu pārvalde 2023.gada 12.jūnijā izsludināja iepirkuma konkursu "Medicīnas speciālistu pakalpojumu sniegšana Latvijas ieslodzījuma vietās (85100000-0)", bet noteiktajā termiņā diemžēl neviens pretendents nepieteicās. Plānota atkārtota konkursa izsludināšana, lai noslēgtu līgumu par ārpakalpojumu ar dažādu specialitāšu ārstiem. Līguma ietvaros tiks paredzēts, ka ārsti sniegs konsultācijas un veiks izmeklējumus uz vietas Latvijas Cietumu slimnīcā, izmantojot slimnīcā pieejamo medicīnas aprīkojumu.</p> <p>Skat. zemāk tabulu "Medicīnas speciālistu ārpakalpojumi Latvijas ieslodzījuma vietās".</p>

<p>6. Analizējot stingrās uzskaites medikamentu žurnālu ar personīgajiem stingrās uzskaites medikamentiem, tika konstatēts, ka notiesātajiem bija nozīmēti trankvilizatoru grupas medikamenti, kā alprazolāms, fenazepāms, bromazepāms, klonazepāms, diazepāms, kā arī klozapīns, kas ir antipsihotisks preparāts. Vizītē tika saņemts skaidrojums, ka parasti notiesātie ierodas brīvības atņemšanas vietā ar savām personīgām zālēm, kuras turpina arī lietot brīvības atņemšanas vietā, ja ir izraksti no brīvībā esošiem ģimenes ārstiem par regulāru konkrētu medikamentu lietošanu. Vairākos gadījumos notiesātie medikamentus saņēma ilgstoši.</p> <p>Gadījumos, kad šādas grupas preparāti lietoti ilgstoši pirms ievietošanas brīvības atņemšanas vietā, to turpināšana ir pieļaujama, nebūtu vēlams tos strauji atcelt, jo tas varētu radīt smagu atcelšanas sindromu ar spēcīgiem psihiskiem simptomiem, kā arī fiziskiem simptomiem, jo šīs grupas</p>	<p>Pārvalde informēja, ka Medicīnas daļā ir divi stingrās uzskaites medikamentu žurnāli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) žurnāls personīgajiem stingrās uzskaites medikamentiem; 2) žurnāls Medicīnas daļas stingrās uzskaites medikamentiem. <p>Žurnāli ir sakārtoti korekti, bet tika konstatēts, ka lielākā daļa stingrās uzskaites medikamentu ir iegādāti par personīgiem līdzekļiem, kas nav pieņemami. Tāpat Medicīnas daļā nav seifa vai metāla skapja ar gaismas vai skaņas signalizāciju.</p> <p>Atbilstoši Medicīnas daļas vadītāja sniegtajai informācijai, lielākoties stingrās uzskaites medikamenti ieslodzītajiem ir līdzīgi tad, kad tie iestājās ieslodzījuma vietā, un šie medikamenti ir nozīmēti pirms ieslodzījuma. Tika konstatēts, ka lielākoties medikamentus turpina lietot, kā tas rekomendēts pirms apcietinājuma, nevis nozīmēti no jauna. Medicīnas daļas vadītājam tika sniegta rekomendācija, ka gadījumā, ja ir konstatēts, ka pacients ilgstoši lieto trankvilizatorus vai cita veida narkotiskās rindas medikamentus, terapijas taktikas izvērtēšanai un, lai ierobežotu nekontrolējamu narkotisko medikamentu lietošanu pacientiem, pacientu ir jāpārvieto uz Latvijas Cietumu slimnīcu. Cietumu slimnīcā ir Psihiatrijas nodaļa ar trim psihietriem, līdz ar to ir iespēja novērtēt, vai pacientam ir nepieciešami šie medikamenti, vai tos var pakāpeniski atcelt, tāpat pēc nepieciešamības Latvijas Cietumu slimnīca nosūta pacientus pie narkologa un algologa, lai korekti un kvalitatīvi novērtētu katra individuāla pacienta medikamentu lietošanas indikācijas un nepieciešamību.</p> <p>Papildus informējam, ka Tieslietu ministrija 2023.gada 18.septembra vēstulē Nr.1-14.2/2794 lūdza Pārvaldei līdz 2023.gada 31.decembrim veikt ārpuskārtas pārbaudi Jēkabpils cietumā, tajā skaitā arī pārbaudot šajā ieteikumā minēto, un par pārbaudes rezultātiem informēt Tieslietu ministriju līdz 2024.gada 31.janvārim.</p>
---	--

Nr.	Tiesībsarga ziņojumā konstatētais/rekomendācija	Tieslietu ministrijas un Ieslodzījuma vietu pārvaldes veiktie un plānotie pasākumi
	<p>preparāti ir jāatceļ ļoti pakāpeniski. Tomēr, nepastāvot medicīniskam pamatojumam šo preparātu lietošanai, tiek saskatītas bažas par nepamatotu medikamentu lietošanas turpināšanu.</p> <p>IeVP lūdzu, veikt pārbaudi par konstatētajām nepilnībām medicīnas dokumentācijas aizpildīšanā, medikamentu nozīmēšanā un iespējams nepamatotu sedatīvu līdzekļu nozīmēšanu un konstatējot nepilnības sniegt nepieciešamo atbalstu Jēkabpils cietuma Medicīnas daļas darbiniekiem, lai novērstu tās.</p>	

Nr.	Tiesībsarga ziņojumā konstatētais/rekomendācija	Tieslietu ministrijas un Ieslodzījuma vietu pārvaldes veiktie un plānotie pasākumi
7.	<p>Analizējot traumu reģistrācijas žurnālu, vardarbīgi gūtas traumas tika konstatētas atkārtoti, kas liecina par drošības un savstarpējas notiesāto izrēķināšanās riskiem Jēkabpils cietumā. No pieejamās informācijas traumu reģistrācijas žurnālā var secināt, ka Jēkabpils cietumā pastāv augsts iekšējās vardarbības risks starp notiesātajiem, kā arī neradās pārliecība, ka dokumentētas visas gūtās traumas, ņemot vērā medicīnisko ierakstu slikto kvalitāti.</p> <p>IeVP lūgums sniegt informāciju, vai brīvības atņemšanas vietās tiek veikta konstatēto miesas bojājumu periodiska statistiskā uzskaitē. Ja tiek veikta, kam šī informācija tiek sniegta un kādā veidā tiek izmantota apkopotā informācija (piemēram, tiek veikti profilaktiski pasākumi, mācības).</p>	<p>Pārvalde, veicot pārbaudi, konstatēja, ka netiek veikta traumu fotofiksācija, savukārt ziņojums par traumu, ko aizpilda ārstniecības persona un nodod amatpersonai, satur sensitīvu informāciju, tas ir diagnozi. Medicīnas daļas vadītājam tika dota rekomendācija veikt fotofiksāciju traumām papildus traumu lapas aizpildīšanai un ieraksta ambulatorajā kartē, kā arī tika ieviests jauns ziņojuma paraugs, kas šobrīd jau tiek izmantots Latvijas Cietumu slimnīcā par traumas vai miesas bojājumu gūšanu. Šajā ziņojuma paraugā netiek minēta diagnoze. Ziņojums satur vispārēju informāciju par ieslodzīto un traumas gūšanas apstākļiem.</p> <p>Papildus informējam, ka Tieslietu ministrija 2023.gada 18.septembra vēstulē Nr.1-14.2/2794 lūdza Pārvaldei līdz 2023.gada 31.decembrim veikt ārpuskārtas pārbaudi Jēkabpils cietumā, tajā skaitā arī pārbaudot šajā ieteikumā minēto, un par pārbaudes rezultātiem informēt Tieslietu ministriju līdz 2024.gada 31.janvārim.</p>

Nr.	Tiesībsarga ziņojumā konstatētais/rekomendācija	Tieslietu ministrijas un Ieslodzījuma vietu pārvaldes veiktie un plānotie pasākumi
8.	IeVP vēlams rast darbinieku motivējošus faktorus, lai piesaistītu medicīnas darbiniekus, veicinātu ieinteresētību par darbu.	Minētās rekomendācijas izpildei, Tieslietu ministrija plāno atjaunot darba grupas sanāksmes ar Veselības ministriju par aktuālajiem ieslodzīto veselības aprūpes jautājumiem.
9.	Lūgums Tieslietu ministrijai sniegt informāciju par likumprojekta par ieslodzījuma vietu ārstniecības personu izdienas pensiju virzības gaitu un šī jautājuma aktualitāti.	Izpildot ar Ministru kabineta 2016.gada 3.maija rīkojumu Nr.275 "Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai" apstiprinātā rīcības plāna uzdevumu Nr.086, 2017.gadā Tieslietu ministrija izstrādāja un virzīja likumprojektu "Ieslodzījuma vietu ārstniecības personu izdienas pensiju likums", kurš paredzēja noteikt ieslodzījuma vietu ārstniecības personām, kuras strādā ieslodzījuma vietās un atrodas tiešā saskarsmē ar ieslodzītām personām, tiesības uz izdienas pensiju, un reglamentēja kārtību, kādā tā tiek piešķirta, aprēķināta un izmaksāta. Likums netika pieņemts, jo paralēli valstiskā līmenī notika diskusijas par izdienas pensiju būtību un nepieciešamību. Tāpat valstī tika būtiski palielināts ārstniecības personu atalgojums, kas noteiktos laika periodos ļāva būtiski mazināt vakanču skaitu ieslodzījuma vietās. Tieslietu ministrijas ieskatā šādas iniciatīvas virzīšana ir zaudējusi aktualitāti. Papildus jāņem vērā, ka 2021.gadā valstī tika uzsākts darbs pie jauna izdienas pensiju modeļa izstrādes, Pārresoru koordinācijas centrs izveidoja darba grupu, kurai līdz 2022.gada 31.decembrim bija jāgatavo ziņojums ar priekšlikumiem jauna izdienas pensiju modeļa izstrādei. Ziņojuma projekts šobrīd atrodas izstrādes stadijā un tajā ietvertie izdienas pensijas piešķiršanas kritēriji šobrīd neaptver ārstniecības personas.

Tabula Nr.1 Latvijas Cietumu slimnīcā pieejamie speciālisti un vakantās vietas:

Nodaļa	Specialitāte	Vakants vai ir pieejams	Piezīme
1.Plaušu slimību un tuberkulozes nodaļa	Nodaļas vadītājs	Pieejams	Sertificēts ārsts pneimonologs
1.Plaušu slimību un tuberkulozes nodaļa	Pneimonogs	Vakants	Veic 1.Plaušu slimību un tuberkulozes nodaļas vadītāja sertificēts ārsts - pneimonologs
1.Plaušu slimību un tuberkulozes nodaļas	Reģistrēts ārsts	Vakants	
2.Psihiatrijas nodaļa	Nodaļas vadītājs	Pieejams	Sertificēts ārsts psihiatrs
2.Psihiatrijas nodaļa	Ārsts psihiatrs	Pieejams	
2.Psihiatrijas nodaļa	Reģistrēts ārsts	Pieejams	Strādā ārste, kura mācās rezidentūrā psihiatrijas specialitātē

Nodaļa	Specialitāte	Vakants vai ir pieejams	Piezīme
2.Psihiatrijas nodaļa	Klīniskais psihologs	Vakants	
3.Aprūpes nodaļa	Nodaļas vadītājs	Pieejams	Sertificēts ģimenes ārsts
3.Aprūpes nodaļa	Internists	Pieejams	
3.Aprūpes nodaļa	Neatliekamās palīdzības ārsts	Pieejams	
3.Aprūpes nodaļa	LOR	Pieejams	
3.Aprūpes nodaļa	Dermatologs	Vakants	Veic LCS galvenais ārsts sertificēts dermatologs un Kvalitātes nodaļas vadītāja sertificēts dermatologs
3.Aprūpes nodaļa	Ķirurgs	Vakants	Uz doto brīdi ir sertificēts ķirurgs, kurš gatavo dokumentus iesniegšanai, lai stātos darbā
3.Aprūpes nodaļa	Ārsts radiologs-diagnost	Vakants	
3.Aprūpes nodaļa	Infektologs	Vakants	

Medicīnas speciālistu ārpakalpojumi Latvijas ieslodzījuma vietās

Nr. p.k.	Nepieciešamais ārpakalpojums	Pakalpojuma veida nosaukums
1.	Narkologs	Konsultācija
2.	Klīniskais psihologs	1) Konsultācija; 2) Atzinuma sagatavošana.
3.	Endokrinologs	Konsultācija
4.	EKG specialists	EKG izmeklējuma apraksts
5.	EEG specialists	EEG izmeklējuma apraksts
6.	Endoskopists	1) Fibrogastroskopijas izmeklējums un apraksts; 2) Fibrokolonoskopijas izmeklējums un apraksts; 3) Fibrobronhoskopijas izmeklējums un apraksts.
7.	Oftalmologs	1) Konsultācija; 2) Briļļu receptes izrakstīšana
8.	Neirologs	Konsultācija
9.	Infektologs	1)Konsultācija; 2)Receptes izrakstīšana;
10.	Traumatologs, ortopēds	Konsultācija
11	Ārsts - anesteziologs	1) Konsultācija; 2) Īslaicīgā i/v narkoze (līdz 30 minūtēm); 3) Epidurāla analgēzija; 4) Asinsvadu punkcijas ar US kontroli;
12	Ārsts radiologs - diagnostics	1) USS izmeklējums; 2) Elastogrāfija; 3) Doplerogrāfija.